

سؤاللّی - جوابلی

إظهار ترجمه سی

رهبر امتحان

مؤلفی

سید أفندی زاده علی شهودی

في الرسالة في تلمحة الوساطة بين المرسل والمرسل اليه في ايشال الاخبار
ثم اطلقت في العرف على العبارات المتلفة المشتملة على القواعد العلمية
من فن واحد على سبيل الاختصار والكتاب يطلق على العبارات المتلفة
المشتملة عليها مطلقا قليلة كانت او كثيرة من فن او من فنون
فالكتاب اعم من الرسالة كما انه اعم من الباب الذي هو عبارة عن ضائفة
من الالفاظ الدالة على مسائل من جنس واحد (شرح الاكيني)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

[الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على سيدنا محمد واله وصحبه اجمعين .
وبعد فهذه رسالة فيما يحتاج اليه كل معرب اشد الاحتياج وهو ثلاثة اشياء العامل
والمعمول والعمل اى الاعراب]

س - : نه دن مؤلف مرحوم « عمل » لفظنى « اى الاعراب » قولى ايله
تفسير ايلدى؟

ج - : « عمل » لفظيله مراد حاصل بالمصدر اولوب معنای مصدرى
اولديغنه تنبيه ايچون .

س - : نه دن اول « العامل والمعمول والاعراب » ديمدى؟ بويله ديمش
اوله ايدى تفسيره ده احتياج كورلمز ايدى .

ج - : « عامل » ايله « معمول » ه حروف اصليه ده موافق اولمق ايچون؟
حروف اصليه ايسه (ع . م . ل) حرفلريدن .

[فوجب ترتيبها على ثلاثة ابواب]

س - : « ترتيب » نه يه ديرلر؟

ج - : لغتده؛ (جعل الشيء متصفاً بالرتوب) در « رتوب » ده « ثبوت »
معناسنه در . اصطلاحده: (وضع الاشياء بتقديم بعضها وتأخير بعضها) در .

س - : « على ثلاثة ابواب » قولنده كى « على » نه يه متعلقدر؟

ج - : اكر « ترتيب » ايله معنای لغوى مراد اولنورسه بلا تضمين « ترتيب »
قولنه متعلقدر؛ واكر معنای اصطلاحى مراد اولنورسه ينه « ترتيب » قولنه
متعلقدر؛ فقط « قصر » ويا « اشتمال » معنالردن برينى تضمين ايله در .

- س - : «تضمین» ده قاچ مذهب واردر؟
- ج - : ایکی مذهب واردر که: یا مذکوری «اصل» مضمینی اکا «قید» قیلمقدر؛ یا بالعکس: مضمینی «اصل» مذکوری اکا «قید» قیلمقدر.
- س - : شو عباره یی مذهب اول اوزره تقدیر ایله!
- ج - : (فوجب ترتیبها مقصورة او مشتملة علی ثلاثة ابواب) دیمکدر.
- س - : مذهب ثانی اوزره تقدیر ایله!
- ج - : (فوجب قصرها او اشتمالها علی ثلاثة ابواب مرتبة) دیمکدر.

- فوائد :-

خفی اولیه که: بر علمه شروع ایتمک اراده ایدن هر بر طالبه وظیفهء لازمه دندر که: اولاً او علمک «موضوع» نی بیلمه لیدر که طلبنده بصیرت اوزره بولونسون؛ وکندینه بر مسئله ایراد اولوندقده او علمدنمیدر، یا دکلمیدر؟ بیلمک ایچون. ثانیاً او علمک «غایت» نی - یعنی آنی اوقو مقدن غرض نه در؟ ونه فائده حاصل اوله جغنی - اوکر نمیدر؛ که: سعی واهتمامی زیاده اولسون. والحاصل علم مزبوره شو ایکی جهتله بر علم اجمالی تحصیل ایتمک وظیفهء لازمه دندر.

بر علمده نه شیئک احوالی وعواررضندن بحث اولنور ایسه اکا «موضوع علم» اطلاق اولنور. وشو بحثدن نه فائده حاصل اوله جق ایسه آکا او علمک «غایت» ی دینور. وبر علمک من جهت الموضوع تعریفنه «جهة وحدة ذاتیه» ایله تعریف، ومن جهة الغایة تعریفنه «جهة وحدة عرضیه» ایله تعریف دینور. اشبو بیاتمزدن «علم نحو» ک موضوعنی وغایتنی، ایکی جهتله ده تعریفنی بیلمک لازم اولدیغی مستبان اولمشدر:

س - : « علم نحو » ك « موضوع » ی نه در؟
 ج - : « كلمه » و « كلام » در؛ زیرا شو علمده من حيث الاعراب والبناء
 كلمه لك اخرلرینك احوالندن بحث ایدیلور.

س - : « علم نحو » ك « غایت » ی نه در؟
 ج - : كلمه لك اعرابنده وبناسنده خطادن لسانی حفظ ایتمكدر.
 س - : « علم نحو » ك من جهت الموضوع و وحدة ذاتیه ایله تعریفی نه در؟
 ج - : (علم يعرف به احوال اوآخر الكلم العربية من حيث الاعراب
 والبناء.) در. یعنی « علم نحو » بر علمدركه انكله كلمهء عربیه نك
 اخرلرینك من حيث الاعراب والبناء حاللری بیلینور.

س - : « علم نحو » ك من جهة الغاية ووحدة عرضیه ایله تعریفی نه در؟
 ج - : (علم يعصم مراعاته اللسان عن الخطأ في اعراب الكلم وبنائها)
 در. یعنی « علم نحو » بر علمدركه اكا رعایت ایلمك كلمه لك اعرابنده
 وبناسنده خطادن لسانی حفظ ایلردیمكدر. بر علمك « موضوع » ی دیگر
 بر علمه ده « موضوع » اوله بیلیر. فقط بعضی حیثیتلر ایله یكدیكرندن
 فرق وتمییز ایدیلور؛ مثلاً « علم صرف » ك « موضوع » ی ده كلمه در.
 لكن « علم صرف » ده من حيث الاعلال والادغام كلمه لك احوالندن
 بحث اولنور. ایشته شو « حیثیت » ایله « علم صرف » « علم نحو » دن
 ممتاز اولور. بر علمك « واضع » نی بیلمكده فائده دن خالی دكلدر.

س - : « علم نحو » ك واضعی کیمدر؟
 ج - : امیر المؤمنین حضرت « علی » (رضی الله تعالی عنه) در؛ زیرا
 مشار الیه حضرتلری اصحابدن برینك اعرابده خطاسنه تصادف

ایتدیکنده (الفاعل مرفوع، والمفعول منصوب، والمضاف اليه مجرور).
 بیوروب «علم نحو» ك اساسنی وضع بیورمشلردر. فقط بویك مجمل
 اولوب جاهل اولنله کافی اولدیغندن بعده تکثیر وتفصیل اولنمشدر.
 ایشته شو تکثیر وتفصیله جاهللك سببیت ویرمسنه بناء (العلم نقطة کثرها
 الجاهلون) دینلمشدر.

س - : نه دن بو علمه «نحو» تسمیه اولندی؟

ج - : «نحو» لغتده بَرُوْجِه آتی «جهت، قصد...» معناسنه در. بو
 علم ایله ده کلام عربینک سِمَت وَجْهَتی ادراک اولنوب خصوصیه بو علم
 اصحاب عقولک مقصودی اولمق ملاپسه سندن «نحو» تسمیه قلمشدر.
 «نحو» «محو» وزنده لغتده بر نیچه معناله کلمشدر، که: اشبو شعر
 آتی آنلری حاویدر:

«نحونا نحو دارك يا حبيبي» «لقينا نحو الف من رقيب»
 «وجدناهم جياعا نحو كلب» «تمنوا منك نحواً من شراب»
 یعنی [قصداً جهت دارك يا حبيبتی لقینا مقدار الف من رقيب
 وجدناهم جياعا مثل كلب تمنوا منك نوعاً من شراب] دیمکدر.

- الباب الأول في العامل -

س - : نه دن مؤلف مرحوم عاملی معمول اوزرینه تقدیم ایتدی؟
 ج - : معمولک تعریفاتنک اکثریسنک صحتی عامل، بحثی اوزرینه
 توقف ایتدیکیچون، یاخود عامل مؤثر، معمول متأثر اولمغله عامل
 معمولدن اشرف اولدیغی ایچون.

[اعلم اولان ان الكلمة وهي اللفظ الموضوع لمعنى مفرد ثلاثة]

س - : نه دن « کلمه » « یی » « عامل » اوزرینه تقدیم ایتدی؟
 ج - : زیرا: احوال « عامل » دن بحث عاملی واقسامنی معرفت اوزرینه
 موقوف، عاملی واقسامنی معرفتده کلمه یی واقسامنی معرفت اوزرینه
 موقوف اولدیغی ایچون.

س - : نه دن « کلمه » بحثنی « اعلم » کلمه سیله تصدیر ایتدی؟
 ج - : ما بعدینه اصغا واجب اولوب حفظی وضبطی لازم اولدیغنه
 تنبیه ایچون؛ زیرا عادت قوم بر امرک شاننه اعتنا ایتدیکلرنده « اعلم » کلمه
 سیله تصدیر ایدرلر.

س - : « اعلم » کلمه سنک استعمالی قاچ وجه اوزرینه در؟
 ج - : اوچ وجه اوزرینه در: یا « و » حرفیله یا « ف » حرفیله یا هر
 ایکیسندن مجرد اوله رق در؛ اکر « ف » ایله استعمال اولنورسه یالکز ما
 قبلنه اعتنا واجب اولدیغنه تنبیه ایچون؛ زیرا « ف » ده تفریع معناسی
 واردر. اکر « و » ایله استعمال اولنورسه ما قبلنه وما بعدینه اعتنا واجب
 اولدیغنه تنبیه ایچون؛ زیرا « و » ده جمع معناسی واردر. اکر هر
 ایکیسندن مجرد اوله رق استعمال اولنورسه یالکز ما بعدینه اعتنا واجب
 اولدیغنه تنبیه ایچوندر.

س - : نه دن « کلمه » یه « کلمه تسمیه قلندی »؟
 ج - : زیرا « کلمه » لامک سکونیه « جرح » معناسنه اولان « کلم » دن
 اولوب « کلمه » ایسه اصل تأثیرده « جرحه » مشابه اولدیغی ایچون، زیرا
 « جرح » بدنده تأثیر ایتدیکی کبی « کلمه » ده قلوبده تأثیر ایدر.

س - : « کلمه » نك تعریفنده « لفظ » نیه دیرلر؟

ج - : لغتده: «رمى» ديرلر؛ اصطلاحده: (صوت من شأنه ان يخرج من الفم معتمدا على المخرج) قوليله معرفدر.

س - : «وضع» نيه ديرلر؟

ج - : لغتده: (جعل الشيء في حيزه) . اصطلاحده (تعيين شيء لشيء متى ادرك الشيء الاول فهم منه الشيء الثاني)

س - : «معنى» نيه ديرلر؟

ج - : (ما يقصد بشيء) ياخود (ما يتعلق به القصد)

س - : مفرد نيه ديرلر؟

ج - : معنای «مفرد» : (ما لا يدل جزء لفظه على جزئه).

لفظ «مفرد» (مالا يدل جزئه على جزء معناه).

س - : «مركب» نيه ديرلر؟

ج - : «مفردك تعريفنده كى «لا» بى قالديرمق ايله «مركب» ك تعريفى حاصل اولور.

س - : «مركب» قاچدر؟

ج - : التى در: (١) مركب اسنادى «زيد قائم» كبى، (٢) مركب

اضافى «غلام زيد كبى»، (٣) مركب توصيفى «الرجل العالم» كبى،

(٤) مركب تعدادى «خمسة عشر» كبى، (٥) مركب صوتى سيبويه

كبى، (٦) مركب مزجى «بعلبك» كبى.

س - : «مركب اسنادى» نيه ديرلر؟

ج - : (ما يتركب من المسند والمسند اليه).

س - : «مركب اضافى» نيه ديرلر؟

- ج - : (ما يتركب من المضاف والمضاف اليه).
- س - : « مركب توصيفى » نيه ديرلر؟
- ج - : (ما يتركب من الموصوف والصفة).
- س - : « مركب تعدادى » نيه ديرلر؟
- ج - : (ما يتركب من الاعداد).
- س - : « مركب صوتى » نيه ديرلر؟
- ج - : (ما يكون احد جزئيه صوتا).
- س - : بو آلتى قسمك قاچى « كلاميه » قاچى غير كلاميه ؟
- ج - : بريسى « كلاميه » بشى « غير كلاميه » در.
- س - : « كلاميه » اولان هانكيسدر؟
- ج - : « مركب » اسناديدر.
- س - : : (غير كلاميه) هانكيسدر؟
- ج - : « مركب اسنادى » نك ما عدا سيدر.
- س - : بو آلتى قسمك قاچى « تام » قاچى « ناقص » در؟
- ج - : برى « تام » اوده « مركب اسنادى » در؛ بشى « ناقص » اوده
« مركب اسنادى » نك ما عدا سيدر.
- س - : « مفرد » قاچ شى مقابلنده استعمال اولنور؟
- ج - : (درت شى مقابلنده استعمال اولنور: (۱) « مركب » مقابلنده
استعمال اولنور « هذا مفرد » دينور (مالىس بمركب) ديمكدر. (۲)
(تثنيه، جمع) مقابلنده استعمال اولنور: (هذا مفرد) دينور. (مالىس
بتثنيه ولا بجمع) ديمكدر؛ (۳) « جمله » مقابلنده استعمال اولنور. (هذا

مفرد) دینور. (مالیس بجمله) دیمکدر؛ (۴) «مضاف، شبه مضاف»
مقابلنده استعمال اولنور (هذا مفرد) دینور (مالیس بمضاف ولا مشابه
به) دیمکدر.

س - : «کلمه» نك تعريفنده هانکیسی مراددر؟

ج - : «مركب» مقابلی اولان، مفرد» مراددر، بناء عليه «مسلمان،
مسلمون» مركب اولمامغله کلمه نك تعريفنده داخلردر.

س - : «کلمه» نك تعريفنده قيوداتك فوائدی نه در؟

ج - : «اللفظ» قوليله «دوال اربعه» خروج ایتدی.

س - : بونلر نه لردر؟

ج - : «خطوط، عقود، اشارات، نصب» در. «الموضوع» قوليله
«مهملات» خروج ایتدی؛ «دیز، نیز» کبی که: اول «زید» ك مقلوبی،
ثانی «حسن» معناسنه اولان: «زین» ك مقلوبیدر، دخی «الفاظ داله
بالطبع» ده خروج ایتدی.

س - : بونلر نه لردر؟

ج - وجع صدر اوزرینه دلالت ایدن «آح، اح». مطلق وجعه دلالت
ایدن «اخ» لفظی کبی، دخی «الفاظ داله بالعقل» ده خروج ایتدی.

س - : بونلر نه کبی در؟

ج - : وراء جدار» دن مسموع اولوب «لافظ» ك وجودینه دلالت ایدن
«الفاظ» کبی «دخی» محرفات» ده خروج ایتدی، جهلهء عوامك
«مشثوم» مقامنده «میشوم» «درویش» مقامنده «دوریش» دیدکلری
کبی. «لمعنی» قوليله «حروف هجاء» خروج ایتدی؛ زیرا بونلر

کندیلرندن « کلمات » ترکیب اولنمق غرضی ایچون وضع اولندیلر؛ معانی ازا سنه وضع اولنمدیلر.

س - : حروف هجاء (ابجد) حسابیله اعداده دلالت ایدر، بو تقدیرده معنایه موضوع اولدیغندن، لمعنی، قولیله « کلمه » نك تعریفندن خروج ایتمز.

ج - : « کلمه » نك تعریفنده کی « معنی » دن مراد اهل عرب عندنده معتبر اولان « معنی » در؛ « حروف هجا » نك اعداد اوزره دلالتی اهل حسابك اصطلاحیدر، آکاده عبرت یوقدر. « مفرد » قولیله « مرکبات کلامیه و غیر کلامیه » خروج ایتدی.

[فعل وهو ما دل بهیته وضعاً علی احد الأزمنة الثلاثة]

س - : نه دن « فعل » ی « اسم » اوزرینه تقدیم ایتدی؟

ج - : بحث « عامل » ده اولوب « فعل » عملده اصل اولدیغی ایچون، یاخورد « فعل » ك کلیسی « عامل » اولوب « اسم » خلافه ملابس اولدیغی ایچون.

س - : « فعل » نیچون « فعل » تسمیه قلندی؟

ج - : « فعل » لغتده: حدثك اسمی اولوب « فعل » ده حدثی متضمن اولدیغندن.

س - : بو تسمیه نه قیلندن؟

ج - : « جزء » ك اسمیله « کل » ه تسمیه قیلندن.

س - : « هیئت » نیه دیرلر؟

ج - : [الصورة الحاصلة للحروف باعتبار تقدیمها وتأخیرها وحرکاتها وسکاتها].

س - : « فعل » ك ماده سی نه در؟

- ج - : « حرف » لریدر.
- س - : زمان ماضی « نه یه دیرلر؟
- ج - [الزمان الذى قبل زمان تکلم المتکلم].
- س - : زمان حال. نیه دیرلر؟
- ج - : [أجزاء من اواخر الماضى واوائل المستقبل متعاقبة من غير مهلة وتراخ].
- س - : فعل. ك معناسی نه در؟
- ج - : حدث، زمان، فاعله نسبتدر.
- س - : « فعل » ك معناسنه دلالتی ماده سیله می در. هیئتیه می در؟
- ج - : حدثه دلالتی ماده سیله زمان ایله نسبته دلالتی هیئتیه در.
- س - : امس، غدا، الآن، صبح، غبوق، ازمنهء ثلاثه. دن برینه دلالت
ایدر، مع هذا بونلر اسملردر.
- ج - : بهیئته. قیدیه. « فعل » ك تعریفندن خارجلردر، زیرا بونلرک
« زمان » دلالتی ماده لریله در، هیئتلیله دکلدر.
- س - : اسماء افعال، اسم فاعل، اسم مفعولدن هر برلری هیئتیه زمان
ه دلالت ایدرلر مع هذا بونلر اسملردر.
- ج - بونلر. فعل ك تعریفندن. وضعاً قیدیه خارجلردر. زیرا بونلرک
« زمان » دلالتی « وضعاً » دکلدر، بلکه « عقلاً » یاخود « غلبهء » استعمال
ایله در بونلرده « فعل » ك تعریفنده معتبر دکلدر.
- س - : « افعال منسلخه » « زمان » ه دلالت ایتمزبو تقدیرده « فعل » ك
تعریفندن خارجلردر، مع هذا فعللردر. اويله ایسه « فعل » ك تعریفی
« جمعاً » منتقض اولور.

ج - : بونلرک زمان دن انسلاخی یالکز بحسب الاستعمالدر؛ اما بحسب الوضع « زمان » ه دلالت ایدرلر.

س - : « فعل مضارع » ایکی زمانه دلالت ایدر: بری « حال » بری « استقبال » اویله ایسه « علی احد الأزمنة » قولیله « فعل » ک تعریفندن خروج ایدر.

ج - خروج ایتمز « تعریف » فعل مضارع. ده صادقدر. زیرا . مضارع اصل وضعنده ازمنهء ثلاثه. دن برینه دلالت ایتمکله اصل وضعنده اشتراك اولمادیغی ایچون . اشتراك تسلیم اولنسه ینه خروج ایتمز؛ زیرا: ایکی. زمان دلالت ایدن: ایکنک ضممنده بر « زمان » ه ده دلالت ایدر.

س - : « زمان » ه دلالت جهتندن مضارعه قاج قول واردر؟

ج - : اوج : (۱) حال . ایله ، استقبال . ه موضوع اولوب ایکیسنک بیننده وضعاً مشترکدر؛ (۲) حال ده حقیقت ، « استقبال » ده مجازدر، (۳) « استقبال » ده حقیقت ، « حال » ده مجازدر .

س - : بو اقوال ثلثة دلیللری نه در؟

ج - : قول اولک دلیللی: اسماء مشترکه. معانیسنه اطلاق اولندیغی کبی مضارع ده « زمانین » نه اطلاق اولندیغی ایچون قول ثانینک دلیللی « مضارع » دن « حال » تبادر ایدوب متبادره ایسه امارهء حقیقت اولدیغی ایچون. قول ثالثک؛ دلیللی : « حال » ک وجودنده خفا اولدیغی ایچون « حتی » حکما دن پک چوقلری « حال » ک وجودینی قائل اولمدیلر.

[ومن خواصه دخول قد والسين وسوف وان ولم ولما ولام الأمر ولاء النهی

وكله عامل علی ماسیجی]

- س - : مصنف نه دن تعريفدن صوڪره خاصه يي ذڪر ايتدي؟
- ج - : افراده معرف «ى» خاصه ايله تمميز «حد» ايله تمميزدن اوضح اولغله مبتدينك «خاصه» ايله انتفاعى «حد» ايله انتفاعندن اكثر اولديغى ايچون.
- س - : نه دن تعريف «ى» خاصه اوزرينه تقديم ايتدي؟
- ج - : تعريف ذاتياتدن اولغله اشرف اولديغى ايچون.
- س - : «خاصه» نيه ديرلر؟
- ج - : (ما يختص بشئ ولا يوجد في غيره).
- س - : «خاصه» قاچ قسمدر؟
- ج - : ايكى خاصهء شامله خاصهء غير شامله.
- س - : «شامله» نيه ديرلر؟
- ج - : (ما يوجد في جميع افراد ذى الخاصه)؛ «انسان» ايچون «كاتب بالقوة» كى.
- س - : «غير شامله» نيه ديرلر؟
- ج - : (ما لا يوجد في جميع افراد ذى الخاصه)، «انسان» ايچون «كاتب بالفعل» كى.
- س - : بو مقامده كى «خاصه» ايله مراد هانكيسيدر؟
- ج - : «غير شامله» در.
- س - : نه دن معلوم.
- ج - : مذكور «خاصه» لر «فعل» ك جميعسنده بولنمديغى ايچون.
- س - : بو مقامده ذڪر اولنان «خاصه» قاچدر؟
- ج - : سڪزدر.

س - : باشقه وارمی؟

ج - : دها چوقدر؛ ذکر اولنان بعضی سیدر.

س - : نه دن معلوم؟

ج - : مؤلف مرحوم «صیغهء کثرت» و «من تبعیضیه» ایله تعبیر بیوردیغندن.

س - : نه دن «قد» «کلمه سنک دخولی «فعل» مختص اولدی؟

ج - : زیرا «قد» «حدث فعلی» یی تحقیقه، یاخود تقلیله یاخود توقعه، یاخود تقریبه موضوع اولوب بونلرده انجق «فعل» ده بولندیغی ایچون.

س - : «قد» قاچ معنایه کلور؟

ج - درت معنایه کلور: (۱) تحقیق، (۲) تقلیل، (۳) توقع، (۴) تقریب، «علاقه تضاد» ایله «کثرت» ایچونده اولدیغی واردر.

س - : بونلرک مثالی نه در؟

ج - : «تحقیق» ك مثالی: (قد افلح من زکّاه) قول شریفیدر؛ «تقلیل» ك مثالی: «تقلیل» ایکیدر (۱) تقلیل وقوع الفعل): (قد یصدق الكذوب، وقد یجود البخیل) کبی (۲) «تقلیل متعلق الفعل»: (قد یعلم ما أنتم علیه) قول شریفی کبی؛ معناسی: (سزك كندی اوزره اولدیغکز احوالکز «جناب واجب الوجود» ك معلوماتك بعضیسدر) «توقع» ك مثالی: (بوده بالاتفاق «فعل مضارع» ده اولور) قدومی منتظر اولدیغی وقتده (قد یقدم الحاج الیوم) کبی، اکثر عندنده «ماضی» ده ده اولور؛ مؤذنك (قد قامت الصلوة) قولی کبی؛ زیرا: جماعت «صلوة» انتظار ایتدیکلرندن. «تقریب» ك مثالی: (قد قام زید) کبی؛ زیرا «قد»

سز « قام زيد » دینسه « ماضی »ء قریبه و « ماضی »ء بعیده محتمل اولور؛
 قد ایله « قد قام زيد » دینلدکده همان « ماضی قریب » مختص ه اولور.
 « مؤذن » ك قد قامت الصلاة قولیده بو قبیلدندر.

س - : نه دن « س » ایله، سوف « فعل » مختص اولدیلمر؟

ج - : بونلر « حدث فعلی یی » استقباله « تخصیص ایتدکلریچون.
 بونلره حرف تنفیس دینور. تنفیس معناسی « سوف » ده « س » دن چوقدر.

س - : نه دن « ان » ، « فعل » ه مختص اولدی؟

ج - : « ان » برشی ئی « حدث فعلی » یه تعلیقه موضوع اولدیغی ایچون.

س - : نه دن « لم، لما » « فعل » ه مختص اولدیلمر؟

ج - : بونلر « حدث فعلی » یی نفیه موضوع اولدقلری ایچون.

س - : نه دن « لاء نهی » « فعل » ه مختص اولدی؟

ج - : « حدث فعلی » نك تركنی طلبه موضع اولدیغی ایچون؛ شو ذکر
 اولنانلردن بر شیده تصور اولنماز انجق « فعل » ده تصور اولنور.

[واسم وهو ما دل علی معنی مستقل بالفهم غیر مقترن فیه باحد

الازمنة الثلاثة]

س - : مصنف نه دن « اسم » ی « حرف » اوزرینه تقدیم ایلدی؟

ج - : « اسم » ك معناسی مستقل « حرف » ك معناسی غیر مستقل
 اولدیغی ایچون.

س - : نه دن « اسم » ه « اسم » تسمیه قیلندی؟

ج - : « اسم » « علو » معناسنه اولان « سمو » دن مأخوذ اولوب « اسم »
 ده مسند الیه اولمق جهتندن ویالکز کندی نوعندن کلام ترکیب ایتمک

جهتندن «فعل» ايله «حرف» اوزرينه عالی اولديغندن.

س - : «اسم» ك «سمو» دن مأخوذ اولديغی كيمك مذهبيدر؟

ج - : «بصريين» مذهبيدر. اما «كوفيون» كوره «اسم» «وسم» دن مأخوذدر.

س - : بو ايكي مذهبن هانكيسي راجحدر؟

ج - : «بصريين» مذهبي راجحدر.

س - : نه دن معلوم؟

ج - : جمعی «اسماء»، اسم تصغیری: «سمی» كلديكيندن؛ اكر

«وسم» دن مأخوذ اوله ایدی جمعی: «اوسام» تصغیری: «وسیم» كلوردی.

س - : «اسم» قاچ شی مقابلنده استعمال اولنور؟

ج - : درت: (۱) «فعل، حرف» مقابلی استعمال اولنور، (هذا اسم)

دینور. (لیس بفعل ولا حرف) دیمکدر؛ (۲) «صفت» مقابلی استعمال

اولنور؛ (هذا اسم) دینور. (لیس بصفة) دیمکدر؛ (۳) «لقب، کنیه»

مقابلی استعمال اولنور. (هذا اسم) دینور. (لیس بلقب ولا کنیه)

دیمکدر؛ (۴) «ظرف» مقابلی استعمال اولنور. (هذا اسم) دینور.

(لیس بظرف) دیمکدر.

س - : بوراده مراد هانكيسيدر؟

ج - : «فعل، حرف» مقابليدر.

س - : «اسم» ك تعريفندن «حرف» هانكي قيد ايله خروج ايتدی؟

ج - : «مستقل بالفهم» قوليله خروج ايتدی؛ زیرا «حرف» ك معناسی

«غير مستقل» در.

س - : « فعل » نه ايله خروج ايتدى؟

ج - : « غير مقترن فيه الخ » قوليله خروج ايتدى ، زيرا « فعل » وضعاً هيئيله « ازمنهء ثلاثه » دن برينه دلالت ايدر.

س - : « امس ، الآن ، غداً » كى اسملر « اسم » ك تعريفندن خروج ايتزمى؟

ج - : ايتمز؛ زيرا: بونلرك « زمان » ه دلالتى « ماده » سيله در؛ « هيئتى » ايله دكلدر.

س - : « اسماء افعال » خروج ايتزمى؟

ج - : خروج ايتمز؛ زيرا « اسماء افعال » « زمان » ه بحسب الاستعمال دلالت ايدر؛ بحسب الوضع دلالت ايتمز.

س - : « افعال منسلخه » « زمان » ه دلالت ايتمديكندن اسم « ك

تعريفنه كيرمزمى؟

ج - : كيرمز؛ زيرا: « افعال منسلخه » بحسب الاستعمال « زمان » ه

دلالت ايتمزسه ده بحسب الوضع دلالت ايدر.

[ومن خواصه دخول التنوين وحرف الجر ولام التعريف وكونه مبتدأ وفاعلاً

ومضافاً وبعضه عامل كاسم الفاعل وبعضه غير عامل كانا وأنت والذى].

س - : « تنوين » نيه ديرلر؟

ج - : (نون ساكنه تتبع حركة الاخر لا لتأكيد الفعل).

س - : « تنوين » قاچ قسمدر؟

ج - : آلتى در: (۱) تمكن (۲) تنكير (۳) عوض (۴) مقابله (۵)

ترنم (۶) غالى در.

س - : بونلردن هانكيسى « اسم » ه مختصدر؟